



אפשר להתחשמל מזה

:: עמית הרפז

מבחינת טכנולוגיה ואמינות. כל תייר בעל הבנה בסיסית בתשתיות המבקר בארה"ב, יגיע למסקנה הזאת אחרי נסיעה קצרה ברחובות אמריקה - עמודים מטים לנפול, קווי חשמל נמוכים מידי, כבלים קשורים לעמודים כמו בעולם השלישי. ברדק מוחלט של שיטות הולכת חשמל ובקרה מזערית של השלטונות. (2) יש לעשות תכנון מקיף לכל מערכת ייצור ואספקת החשמל בארצות הברית.

המסקנה שהועדה לא הגיעה אליה: יש לעבור לשיטה ההולנדית, שבבסיסה ההנחה, כי בעת המודרנית אחד מתפקידיה של המדינה הוא לדאוג לייצור ולאספקת חשמל. על פי שיטה זו, ניתן לחלק לספקים פרטיים זכינות לייצור חלק מהחשמל, ובלבד שיעשו זאת על-פי הוראות המדינה ותחת פיקוחה. בארצות הברית מצוי כל משק החשמל בידיים פרטיות, תוך פיקוח מינימלי של המדינות השונות.

מושל קליפורניה גרי דיוויס נתקל בבעית אמינות אספקת החשמל ומחירו מספר שנים קודם לכן. בשנים שקדמו לכניסתו לתפקיד הופרטו נכסי ציבור בתחום אספקת החשמל, והבקרה על הייצור ועל ההולכה עברה "הסרת חסמים בירוקרטיים" (באמריקאית - דה-רגולציה, כלומר, ביטול תקנות והנמכת סטנדרטים). מחיר כלל החשמל במדינת קליפורניה עלה מ-7 מיליארד בשנת 1999 ל-23 מיליארד בשנת 2000. המחירים המשיכו ועלו עוד בשנים הבאות.

הולנד

אחד ממכרי נשכר פעם על-ידי חקלאי הולנדי להקים חממה. אחרי גמר העבודה כשישבו בנחת על כוס בירה הוא נזכר שמשחו חסר בחממה - גנרטור גיבוי למקרה של הפסקת חשמל. הוא מיהר לשתף את ההולנדי בבעיה, וזה ענה: "אתה באמת צודק, כדאי שנוסיף גנרטור. לפני עשר שנים הייתה לנו הפסקת חשמל שנמשכה כמעט רבע שעה".

אמריקה

כמה שנים מאוחר יותר, ביום ה-14 לחודש אוגוסט שנת 2003, שקע כבל חשמל, נגע בעץ וגרם להפסקת חשמל. זה היה במרחק 5877 ק"מ מאמסטרדם, ובעיר שנקראה פעם ניו-אמסטרדם ונקראת היום ניו-יורק. החשמל פסק. זאת הייתה הפסקת חשמל מיוחדת, בניגוד להפסקות החשמל התדירות שמכות בארה"ב כל כמה חודשים. ההפסקה הזאת הייתה מלכת ההפסקות: היא נמשכה ימים. ממישיגן עד בוסטון, מניו-יורק עד אונטריו שבקנדה, אזור ששיטחו גדול פי עשרים ממדינת ישראל. אוכלוסייה של 50 מיליון איש, פי שבעה ממספר האזרחים בישראל, גילתה כמה קשה לחיות ללא חשמל במאה ה-21.

בית הנבחרים האמריקאי הקים ועדת חקירה, ואלו הן מסקנותיה: (1) מערכת החשמל האמריקאית מיושנת ומפגרת בשנים רבות

בניגוד להפסקות החשמל התדירות שמכות בארה"ב כל כמה חודשים, ההפסקה הזאת הייתה מלכת ההפסקות: היא נמשכה ימים. ממישיגן עד בוסטון, מניו-יורק עד אונטריו שבקנדה, אזור ששיטחו גדול פי עשרים ממדינת ישראל.

בכך למדו חברות החשמל בקליפורניה מחברות החשמל הבריטיות שהופרטו בתקופת שלטונה של מרגרט תאצ'ר: הם הקטינו את כמות החשמל המיוצר (על-ידי ביום תיקונים) וטענו, כי הירידה בהיצע מצדיקה את העלאת המחירים.

כמו בסרט "שביתה"
(ובמציאות הישראלית בכלל)
הכסף ניצח, המושל הודח
ובמקומו נבחרה בובת שרירים
- ארנולד שורצנגר ומחירי
החשמל? גבוהים, תודה.

חבנו שרירים כל הזמן בפחד
מהבוס ומהפיטורים, מצעדי
"יעול" ופגיעת משרד האוצר
בפנסיה שלנו, מהחוב בבנק
ומהרחוב אליו ניזרק אם
לא נשלם משכנתא בזמן.
תסמונת האשה השניה
במשפט שלמה ("אללה,
תחתוך ת'לד. תחתוך
כבר...") עובדת כאן שעות
נוספות ובחינם.

עמית הרפז מקבל
מחברת חשמל רק
חשובות, ומשלם
אותם כפי שמקובל
באנחה וללא הנחה

ליצור...
ה' ול...
קצה
הקרן

ברירתו לנמיביה של קובי אלכסנדר, מנכ"ל חברת קומברס
שמבוקש בארצות הברית על עברות הקשורות ברישום מניות
ובהונאה, כבר מוצתה בעיתונות ובעיקר בעיתונות הכלכלית. היבט אחד שלה
נזכר בחטף ורק עיתונאים מעטים התייחסו אליו: אלכסנדר החליט להשקיע בעניי
נמיביה, הוא הכריז על השקעה בפרויקט בניה בשכונת מצוקה. מדוע נתקף
אלכסנדר בצורך דחוף כל כך לעסוק בצדקה? זה ברור למדי - הנמיבים הרי לא
יסגירו מישהו נדיב כל כך, או כך לפחות חושב הנדיב הידוע. ושוב נחשף הקשר בין
צדקה לצדק - מי שנתון צדקה יכול לעקוף את ממלכת הצדק.

בכך למדו חברות החשמל בקליפורניה מחברות
החשמל הבריטיות שהופרטו בתקופת שלטונה
של מרגרט תאצ'ר: הם הקטינו את כמות החשמל
המיזער (על-ידי ביום תיקונים) וטענו, כי הירידה
בהיצע מצדיקה את העלאת המחירים. חלק
מ"הסרת החסמים הברוקרטיים" בקליפורניה
היה ביטול תקנות זיהום סביבה ובינוי, או
הקלה בתקנות אלו. הקליפורנים שילמו הרבה
יותר בכסף ובאיכות חיים, ועוד נדרשו לחסוך
בצריכת החשמל, "כי אין מספיק".

גרי דיוויס החליט לנקוט צעדים שיבטיחו
אספקת חשמל אמינה ובמחיר סביר. הוא זירז
פרוייקטים חדשים לייצור חשמל וניסה לקבוע
תקנות לפיקוח על מחירי החשמל. בעלי
התעשייה השיבו מלחמה. הם נלחמו לכל רוחב
החזית: מהממשל הפדרלי, הקונגרס והסנאט
ועד לרחובות קליפורניה. במימשל הפעילו
כוח שימנע צעדים "סוציאליסטיים" של פיקוח
על המחירים, וברחובות ארגנו צעדי מחאה
נגד המושל. כמו בסרט "שביתה" (ובמציאות
הישראלית בכלל) הכסף ניצח, המושל הודח
ובמקומו נבחרה בובת שרירים - ארנולד
שורצנגר. ומחירי החשמל? גבוהים, תודה.

ובינתיים בארץ הקודש...

'חברת החשמל לישראל' היא אירגון שהציבור
אוהב לשנוא.
קודם כל, יש שם חשמל חינם! איך קורה שאירגון
עובדי חברת חשמל עדיין לא ביטל את החשמל
חינם, למרות שהוא מביא לו נזק בלתי ישוער?
שנית, על פי אמצעי התקשורת הם "שיאני שכר".
האמת היא, שהעובדים משתכרים בממוצע 17
אלף ₪ ברוטו לעומת השיאנים האמיתיים:
בכירי המשק שמשכורתם הממוצעת 80 אלף
₪ והם מגיעים עד מיליונים. אבל עובדי חברת
חשמל הם "סתם פועלים", יעני, גרים ב"סתם
ערים", אז למה שיקבלו משכורת נורמלית? למה
שלא יסתפקו ב-4,000 ש"ח כמו כל פועל?

שלישית, לעובדי חברת חשמל יש ועד חזק!
לא מתקבל על הדעת הישראלית הממוצעת
שלעובדים יש כוח, כי לרובנו אין. רובנו שרויים
כל הזמן בפחד מהבוס ומהפיטורים, מצעדי
"יעול" ופגיעת משרד האוצר בפנסיה שלנו,
מהחוב בבנק ומהרחוב אליו ניזרק אם לא נשלם
משכנתא בזמן. תסמונת האשה השניה במשפט
שלמה ("אללה, תחתוך ת'לד. תחתוך כבר...")
עובדת כאן שעות נוספות ובחינם.
רביעית, בקיץ שנאו אותה יותר. אפשר לקבל
בקלות הפסקות חשמל שכוחות הטבע גורמים